

Pædagogisk psykologi

En tiltrængt grundbog i pædagogisk psykologi, lyder anmelderens varme anbefaling af en ny dansk grundbog på området.

Jeg har i efterhånden fem år undervist på bachelordelen i pædagogisk psykologi på psykologistudiet. En af de mest almindelige tilbagemeldinger fra de studerende har været, at faget er fragmenteret og mangler en grundbog.

I undervisningen har vi bevidst fravalgt de store amerikanske grundbøger i pædagogisk psykologi. For det første, fordi de oftest både er overfladiske og intetsigende. For det andet indskriver de sig i en mainstream-psykologisk tradition, som ligger langt fra det kontinentale og mere kritiske udgangspunkt, som dansk pædagogisk psykologi typisk har indtaget.

Derfor er det også meget velkomment, at de to professorer i pædagogisk psykologi ved henholdsvis Aarhus Universitet og Aalborg Universitet, Klaus Nielsen og Lene Tanggaard, har skrevet en dansk grundbog i pædagogisk psykologi.

Bogens opbygning

I det indledende kapitel beskriver Nielsen og Tanggaard, hvordan læringsbegrebet er det centrale omdrejningspunkt i den pædagogiske psykologi og dermed også for denne grundbog i pædagogisk psykologi.

I bogens første del, som udgøres af tre kapitler, foretages en historisk-epokal fremstilling af den akademiske pædagogiske psykologi.

Fremstillingen inddeles i tre perioder: 1) En tidligt moderne pædagogisk psykologi (1900-1950) med primært teoretisk fokus på behaviorismen. 2) En højmoderne pædagogisk psykologi (1950-1980) med primært teoretisk fokus på humanistisk og kognitiv-konstruktivistisk psykologi. 3) En senmoderne pædagogisk psykologi med primært teoretisk fokus på systemteori og et kulturhistorisk-sociokulturelt perspektiv.

Generelt er fremstillingerne af de tre epoker velskrevne og spændende at læse. Som læser er man ikke i tvivl om, at forfatterens egen sympati primært skal findes i en sociokulturel forståelse af læring. Dog er der meget grundige og lødige beskrivelser af behavioristiske, humanistiske og kognitive læringsforståelser.

Det er i virkeligheden meget modigt at lave et historisk-epo-

kalt vue over et så broget felt som den pædagogiske psykologi. Og på mange måder lykkes det på fornem vis Nielsen og Tanggaard at skabe en sammenhængende og nuanceret fremstilling af feltet. En af bogens helt store forcer er således dens grundige, velgennearbejdede gennemgang af den pædagogiske psykologis (videnskabs-)teoretiske fundament. Den epokale fremstillings måske væsentligste funktion er at vise, hvordan pædagogisk-psykologiske fænomener altid skal forstås i lyset af historiske og samfundsmæssige betingelser.

Ud over at skabe overblik giver denne historisk-epokale gennemgang af den pædagogiske psykologi læseren mulighed for at forstå og analysere aktuelle pædagogisk-psykologiske problemstillinger på et kvalificeret grundlag. Eksempelvis kan den epokale gennemgang pege hen på, at mange af de modebevægelser, vi konstant ser inden for det pædagogiske felt, i virkeligheden ofte er halvgammel vin på nye flasker. Her kunne det nævnes, hvordan den aktuelt meget populære læringsstilspædagogik kan forstås som en pædagogisk praksis, der har rødder tilbage til den kognitive psykologis informationsprocesseringsparadigme.

Den historisk-epokale gennemgang er imidlertid også vanskelig at foretage uden at blive for firkantet og stereotyp. Nielsen & Tanggaard er selv opmærksomme på problemstillingen. Men det ændrer ikke ved, at fremstillingen sine steder bliver lovligt uniform. Eksempelvis kan der stilles spørgsmålstegn ved, at det senmoderne karakteriseres som en periode, hvor der teoretisk primært har været fokus på menneskelige relationer og socialitet. Fremstillingen af især det senmoderne kunne have viet mere plads til at beskrive de mange stærkt paradoksale bevægelser, som kendetegner aktuel pædagogisk psykologi og praksis.

Der kunne fx være gjort mere ud af, at vi inden for visse dele af den pædagogiske psykologi ser en fremvækst af en mere kontekst- og relationssensitiv forståelse af pædagogisk-psykologiske problemstillinger, samtidig med at vi på den anden side oplever flere individualiserende tiltag som eksempelvis modulisering af uddannelser, fokus på individuelle læreplaner, ansvar-for-egenlæring osv.

Titlen forpligter

I bogens anden del følger tre kapitler, der alle tematiserer forholdet imellem den pædagogisk-psykologiske forskning og profession. Således leverer et af kapitlerne en grundig beskrivelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning og praksis i særligt PPR-regi.

Gennemgangen følger den tidligere præsenterede epokale fremstilling og beskriver, hvordan den pædagogisk-psykologiske praksis har bevæget sig fra et individualistisk og stærkt testorienteret udgangspunkt til det aktuelle fokus på konsultative praksisformer i PPR. Kapitlet leverer flere spændende analyser af udfordringerne med at arbejde konsultativt i PPR. Det er en klar styrke ved bogen, at den i analyserne af den pædagogisk-psykologiske praksis og profession viderebringer den historisk-epokale fremstilling.

I senere kapitler bliver bogen mere diskuterende. Et kapitel tager fat i evidenskravet og implikationerne for pædagogisk psykologi. Evidensbegrebet skitseres, hvorefter der med udgangspunkt i LP-modellen kritisk diskuteres, hvordan evidenskravet manifesterer sig i pædagogisk praksis. Kapitlet leverer flere overbevisende argumenter imod den tilsyneladende bredt

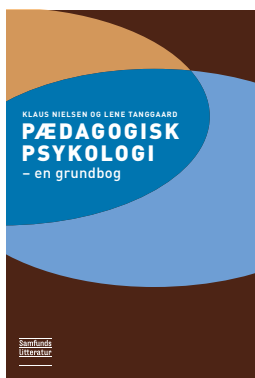
accepterede holdning, at forsknings- og evidensbaseret pædagogisk praksis i sig selv er en garanti for kvalitet.

Bogen er afslutningsvis forsynet med nogle fine og pædagogiske lister over henholdsvis centrale personer, centrale begreber og centrale videnskabsteoretiske positioner.

At kalde en bog for en grundbog forpligter! Som læser forventer man en bred og samlet introduktion til et felt. Kritisk kan det indvendes, at Nielsen og Tanggaard udelader mange pædagogisk-psykologiske teorier og emner fra deres grundbog. Der kunne have været mere fokus på specialpædagogisk praksis eller på fænomener som mobning eller marginalisering. At det alligevel er fuldt berettiget, at Nielsen og Tanggaard kalder deres bog en grundbog, skyldes, at den leverer et nuanceret og samlet overblik over et ellers meget fragmenteret felt.

Og jeg vil derfor på det varmeste anbefale både studerende, praktikere, undervisere og andre interesserede inden for det pædagogisk-psykologiske felt at læse bogen. ■

Thomas Szulevicz

BOGDATA

Klaus Nielsen og Lene Tanggaard: "Pædagogisk psykologi. En grundbog". Samfundslitteratur, 2011. 286 sider. 298 kr.